

Mindre meddelelser

Vagtlen *Coturnix coturnix* på Færøerne

I Nordeuropa er Vagtlen kendt som en uregelmæssig ynglefugl, stærkt svingende i antal med lejlighedsvis topår, og med tilbøjelighed til at kolonisere nye områder for hurtigt at forlade dem igen (Cramp & Simmons 1979). Den synes at have været mindre hyppig i dette århundredes første halvdel end både før og senere, men dens skjulte levevis gør, at registreringen får et noget tilfældigt præg.

Færøerne udgør den nordvestlige grænse for Vagtlens udbredelse, idet den aldrig er truffet på Island (Æ. Petersen pers. medd.). Den tidligste henvisning er Landt (1800), der var præst på Færøerne i årene 1791-1799, og som en enkelt gang hørte Vagtlen i denne periode (Streymoy). Fra sidste halvdel af 1800-tallet er der 8 fund af reder med æg: ca 1858 (Müller 1863); 1865 (Streymoy) og 1866 (Sandoy) (Feilden 1872); samt 1879 (Eysturoy, Streymoy, Nólsoy), 1882 (Streymoy) og 1890 (Nólsoy) (Andersen 1902). Alle disse kuld har været i H. C. Müllers besiddelse. P. F. Petersen på Nólsoy, en ivrig jæger og ornitolog som var optæret af Müller, anså ikke Vagtlens for sjældne og havde "skudt den for- og efterår" (i: Andersen 1988).

I dette århundrede er der ikke set Vagtler, endside fundet reder, for en rede blev opdaget på Vágur i et af årene 1958-60 (Møltøfte 1973). I 1980'erne er enkelte fugle registreret på Mykines (1982; Bloch & Sørensen 1984), Vágur (1983; Boertmann et al. 1986), og Nólsoy (1987; Sørensen 1988). Ynglefund er kun gjort på Vidoy (Vidareidi), hvor Vagtlen til gengæld har optrådt konstant gennem nogle år. Fra 1984 foreligger et udokumenteret fund af et kuld Vagtlen-kyllinger. Et andet kuld sås i 1988 (godkendt af SU), og i 1989 var der mindst 3 kuld med tilsmånt ca 17-18 dages gamle (dokumenteret med video-optagelser men endnu ikke behandlet af SU).

Kroen fra 2 ihjelkorte Vagtler fra Vidareidi (ad. hlv. juv. hun) indeholdt store mængder frø af stor vandarbe *Montia fontana* (bestemt af Jóhannes Johansen, Tórshavn), men ingen andre plantefrø og ingen insekter.

Vidareidi ved Færøernes nordligste punkt ligger godt beskyttet mod de fremherskende vestlige og sydvestlige vinde, der giver tåge og regn over det meste af Færøerne om sommeren. Efter færøske forhold er det et optimalt sted for Vagtler – jvf. i denne sammenhæng, at de 4 kuld æg fra 1879 og 1890 var rådne, efter H. C. Müllers mening p.g.a. det fugtige vejr i de pågældende sæsoner. Selv ynglepladsen i Vidareidi er en ca 5 ha nydyrket græsmark på en sydøstvendt skråning, d.v.s. i læ for vestenvinden, veldrænet og soleksposteret. Ejerne af jorden, Sámal og Niels Jacob Absalonsen, lader nu et stykke af græsmarken stå ulåst af hensyn til Vagtlene.

Alle redefund på Færøerne er gjort i august-september i forbindelse med høslæt, der kun foretages i disse to måneder. Ellers overses Vagtler let, og artens status er derfor noget usikker. Den har åbenbart i perioder været re-

gelmmæssig, men "tidligere ret hyppig", som Salomonsen (1963) angav, har den næppe været. Samme forfatter (Salomonsen 1935) har tidligere omtalt Vagtlens som meget fåtalligt men sandsynligvis årligt ynglende, og den karakteristisk er sikkert meget dækkende for situationen, både i forrige århundrede og i dag.

Summary: Breeding records of the Quail in the Faeroes

The Quail bred occasionally or perhaps annually in the Faeroes during the last century, when a total of 8 clutches were reported from various localities between 1858 and 1890. But apart from a single record around 1960, the Quail has not been known to breed on the islands during this century until 1984, when it appears to have nested at Vidareidi, the northernmost point in the Faeroes. Broods were found at the same place in 1988 (1) and 1989 (3). The site is a 5 ha hay-field on a southeast exposed slope.

Referencer

- Andersen, K. 1898: Meddelelser om Færøernes fugle. – Vidensk. Meddr Naturh. Foren. Kjöbenhavn 50: 315-426.
- Andersen, K. 1902: Sysselmand H. C. Müllers håndskrevne optegnelser om Færøernes fugle. – Vidensk. Meddr Naturh. Foren. Kjöbenhavn 53: 217-252.
- Bloch, D. & S. Sørensen 1984: Yvirliit yvir Føroya fuglar. Checklist of Faroese birds. – Føroya Skúlabókgagnur, Tórshavn.
- Boertmann, D., S. Sørensen & S. Pihl 1986: Sjældne fugle på Færøerne i årene 1982-1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 121-130.
- Cramp, S. & K. E. L. Simmons (red.) 1979: The birds of the western Palearctic. Vol. 2. – Oxford University Press.
- Feilden, H. W. 1872: The birds of the Faeroe Islands. – Zoologist, 2nd Ser., 7: 3210-3225.
- Landt, J. 1800: Forsøg til en beskrivelse over Færøerne. – København.
- Møltøfte, H. 1973: Igattagelser på Færøerne 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 105-108.
- Müller, H. C. 1863: Færøernes fuglefauna. – Vidensk. Meddr Naturh. Foren. Kjöbenhavn 14: 1-78.
- Salomonsen, F. 1935: Aves. – The Zoology of the Faeroes, Vol. 3, Part 2, LXIV.
- Salomonsen, F. 1963: Systematisk oversigt over Nordens fugle. I: Blædel, N. (red.): Nordens fugle i farver. Bind 7. – Munksgaard, København.
- Sørensen, S. 1988: Sjældne fugle på Færøerne i 1986 og 1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 101-108.

Jens-Kjeld Jensen
FR-270 Nólsoy
Færøerne

Kaj Kampp
Zoologisk Museum
Universitetsparken 15
2100 København Ø